Որ կշտացընեն հազար շատակեր.
Եւ շլացընեն ուրախ մեր աչքեր
Ծաղիկներ, ջահեր, ծառաներ վեր վար,
Դաշնակ ու նուագ, աշխոյժ երգ և պար,
Եւ մեք ամենքնիս զուարթ և գինով
Կարմիր բաժակներ կըլկըլցընելով,

Խմենք և գոչենք մինչեւ առաւօտ,
Թէ սուտ է աշխարհ, կեանքն է համառօտ
Պատիւ՝ ցնորք մ'է, փառք են խաբեբայ
Եւ խելացին միշտ անխելքին ծառայ,
Ջուր են աշխատանք, և ջանք ապարդիւն
Բայց կեցցե՜ն հաճոյք, կեցցէ՜ խենդութիւն։

1870

ԱՂՕԹԵՆՔ, ԵՂԲԱ՛ՅՐ

Արեւն ահա իր ձեռքերով կը փակէ
Գիշերներու պատուհանն.
Նոյն շուքերն են որ կը փըսուին սեւ լաթէ
Դաշտերուն մէջ անսահման։

Այս ժամուն է որ կը շրջի օրհնելով
Աղուոր տեսիլն Յիսուսի.
Ինքն է ահա խուցիդ անշուք գըբան քով,
Երթանք եղբայր աղօթքի։

Չե՞ս լըսեր դու, փոթորիկներ կան հեռուն
Թոյլ է նաւակն հաւատքի.
Պէտք է հանդարտ լիճ մը խրոով սըրտերուն,
Երթանք եղբայր աղօթքի։

Քանի անգամ զանգակի ձայնը բախեց
Սըրտիդ դըրան երկաթի.
Տես կը սարսին ժողովուրդներ մեծամեծ,
Երթանք եղբայր աղօթքի։

Սեւ հով կ'անցնի տերեւներէն ազազուն,
Տրխուր երթն է սատանի.
Մարմարի պէս ցուրտ է խաւար իրիկունն,
Երթանք եղբայր աղօթքի։

Տես կը վառին արդէն մոմերը ժամին
Օրհնեալ է լոյսն երկընքի.
Բարիներն են որ մեզ համար կը հատնին,
Երթանք եղբայր աղօթքի։

Աղօթքին մէջ միայն Աստուած քու անձին
Մըտերմօրէն կը խօսի,
Կը հաղորդուի, կը նոյնանայ քու ներքին
Ամենասուրբ գաղտնիքին։

Ու կատարեալ խաղաղութիւն մ'անանուն
Կը թափանցէ սըրտէդ ներս,
Եւ այդ անոյշ զարթօնքին մէջ քու հոգւոյն
Դուն հաւատքով կ'արտասուես։

Հ. Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԷՊԻ ԳԱՀԱՆԱՅԻՑ

1. Տէր Ստեփանոս քհյ. Կրակցի (1429). — 2. Տէր Ստեփանոս քհյ. (1450). — 3. Տէր Մելքիսէթ քհյ. (1476). — 4. Տէր Յակոբ քհյ. (1482). — 5. Տէր Զաւէն քհյ. Խաչատուրեան՝ Մշեցի (1551). — 6. Տէր Աթանիս քհյ. (1580). — 7. Տէր Վահան քհյ. Զէյթունցի (1580). — 8. Տէր Յակոբ քհյ. Ջուղայեցի (1595). — 9. Տէր Սարգիս քհյ. Խիզանցի (1596). — 10. Տէր Թէոդիկ քհյ. (1596). — 11. Տէր Անտոն քհյ. (1604). — 12. Տէր Նահապետ քհյ. (1604).

(Շար. տես «Բազմավէպ» 1933, էջ 306)

Որպէսզի Հալէպի քահանայից պատմութեան մէջ կարենանք պահել ժամանակագրութեան կարգը, ինչ որ անհրաժեշտ է նման պատմական ուսումնասիրութեանց համար, ստորեւ կու տանք ցանկն ու վարքը այն 12 քահանաներուն, որոնք կը կազմեն նախընթաց ժամանակը Ուրֆացի Տէր Աստուածատուր քահանայի։

1. — 1429 ին Հալէպի մէջ իբր առաջին քահանայ, կը յիշուի Տէր Ստեփանոս Կրակցի, որ հին գաղափարի մը վրայէն գրած է Հալէպի մեր Ջեռագրաց Մատեանի թիւ 126 ժողովածուն, որուն գաղափար ծառայած է 1329ին հաւանաւած ժողովածու մը։ Ջեռագիրս ունի 177 թերթ, 354 էջերով։ Մեծութիւն 18½×12×5 հրդմդր. միասին, 20 տողնոց էջերով, բամբակեայ տոկուն թուղթով։ Կազմը արեւելեան է, կաշեպատ, շագանակագոյն, տախտակեայ, լանջքով և թիկունքով։ Կողքերուն վրայ կան գծագրականներ։ Մագաղաթեայ պահպան տաղուներ։ Մագաղաթեայ պահպան նակներ չունի։ Հանգամանք՝ նպաստաւոր, հակառակ իր հնութեան, շնորհիւ յաջորդական կազմերու, ոչ մէկ թերթ կարէն ինկած է։ Ցեց գրեթէ հանդիպած չէ. միայն վրան իւղ թափուած ըլլալուն՝ հատորիս վերի մասը սեւցած է, բայց միշտ ընթեռնելի։ Դատարկ թուղթք շատ են։ Գիրը սեւ թանձր մելանով միջակ բոլորգիր է, առանց վերնագիրներ ունենալու։ Իւրաքանչիւր հատուածի սկիզբը կան մուր կարմիր սիրուն սկզբնատառեր, հին երկաթագրի նըմանութեամբ. իսկ բոլոր համարներու գըլուխները զարձեալ մուր կարմիրով յաջող երկաթագիր։ Լուսանցազարդը, մանրանըկարը և կիսախորանը չկան։ Կան միայն չորս խորաններ, որոնք մանուշակագոյն կարմիր յատակի վրայ ջրաներկ երիզներ են միայն։

Մատեանս ժողովածու մըն է՝ ուր կան տասնըմէկ թուղթեր Ոսկեբերանի, Պրոկղի, Դիոնեսիոս Արիսպագացու, Տէր Զաքարիա Հայոց Կաթողիկոսի, Անանիա վարդապետի, Եփրեմի, Յովհաննէս Գառնեցւոյ, Հռովմայ Գրիգոր պապի թուղթ կամ խրատու մեկնութիւնները։ Ջեռագիրս Հալէպի մէջ գրուած ու ծաղկուած հնագոյն գործերէն մին է։ Ջեռագիրս, որուն ստացողն է գրիչը, ունի վեց յիշատակագրութիւն։ Գլխաւոր յիշատակարանը նոյնութեամբ ընդօրինակութիւնն է իբր գաղափար ծառայող առաջին ձեռագրի յիշատակարանին՝ ուր կ'ըսուի «...ի հայրապետութեան տեառն Յակոբայ, և ի թագաւորութեան տղայ Լեւոնի, որդի Օշին թագաւորի։ Եւ ի յայսմ ամի (1329) սպան Լեւոն թագաւորն զաներն իւր (բառ մը քերուած) ... տէրն և գեղբայրն իւր և զթագուհին, վասն անիրաւ գործոյն իւրեանց»։

digitised by A.R.A.R.@